

Verksamhetsberättelse

Läsåret 2023 - 2024

Frilufts Förskolor Dungen

Förskolan Dungens verksamhetsberättelse läsåret 2023-2024

Förskolans yttre och inre miljö

Dungen är en privat förskola som ägs och drivs av Frilufts Förskolor. Dungens lokaler ligger i ett bostadsområde och har närhet till fina naturområden och Mälaren. Vi arbetar efter Förskolans läroplan (Lpfö 18) och Frilufts Förskolors övar prövar och lär med naturen.

Vår metod är att arbeta med naturpedagogik och därigenom utgöra ett komplement till barnens övriga tid och liv. Barnen följer Veda & Barke under alla år på Dungen i våra olika pedagogiska grupper

Upptäckare, Utforskare 1, Utforskare 2 och Äventyrare.

Kost

Maten på Dungen får vi från Brasserie Maison. Där lagar kocken maten efter Livsmedelsverkets riktlinjer och rekommendationer om mat för barn. Vår mat är minst 30% ekologisk och alla mjölkprodukter och bananer är alltid ekologiska.

Pedagoger

Upptäckare

Vida, förskollärare 40 h

Raida barnskötare 35 h

Utforskare 1

Malin, förskollärare 35 h

Susanna, barnskötare 38 h

Utforskare 2

Åsa, förskollärare 40 h

Aroosa, barnskötare 35 h

Äventyrare

Bengt, biolog, 37 h

Farah, barnskötare 35 h

Yann, förskollärare 20 h fram till 1 maj.

Annelie resurspedagog 40 h

Rektor

Yann, Frilufts Förskolor Dungen 20 h sedan 1 maj också rektor på Frilufts Förskolor Lantgården i Sollentuna 20 h

Barngruppen

Underläsåret har Dungen haft från 53 till 55 barn i åldrarna 1-5 år.

Planering, reflektion, utveckling, dokumentation - systematisk kvalitetsarbete

Utbildningsplanen som bygger på förskolans styrdokument för 2023/24 har varit styrande för vilka mål vi har fokuserat mot under året. Utbildningsplanen har även angett vilka verktyg och arbetssätt som Frilufts Förskolor ska använda sig av.

För att hålla fokus mot målen och barns förändrande kunnande har arbetslagen haft avsatt planerings och reflektionstid varje vecka samt en timme per vecka för individuell planering. Planeringarna har även utgått från barnens behov och intressen. Under året har externa pedagogträffar skett och utvecklingsdagar. Innehållet har varit, daglig omsorg i rutinerna, vad är kvalité, arbetsmiljö, medarbetarskap samt det systematiska kvalitetsarbetet. Vi strävar alltid efter att ha professionella och konstruktiva möten av hög pedagogisk kvalitet.

Detta för att få så jämn och hög kvalitet som möjligt, säkerställa att barnens utbildning planeras av förskollärare oberoende av eventuell sjukdom eller annan frånvaro inom det enskilda arbetslaget, alla inom förskolan ska vara med på tåget; de gemensamma målen, arbetssätt och metodik. Vi har arbetat fram en struktur för det systematiska kvalitetsarbetet som ska stärka den pedagogiska utvecklingen på Frilufts Förskolor. Vi menar att genom tydlig systematik skapa likvärdighet i utbildningen för alla barn som går på Dungen. Pedagogerna har gått interna utbildningar om systematisk kvalitetsarbete och vi har haft aktivt arbete under våra pedagogträffar.

Utomhuspedagogik har genomsyrat utbildningen, undervisningen. samt att arbetet har styrts genom de interna dokument som finns i Frilufts Förskolor. Barnen har vistas i skogen och vid vattnet regelbundet och även ätit och lagat mat på utflyktsplatserna.

Dokumentationen av undervisningen har skett genom förskoleappen. Pedagogisk dokumentation har i viss mån använts som verktyg i det systematiska kvalitetsarbetet. I förskoleappen dokumenterar vi barns lärande där barns tankar och ord visas i en pedagogisk dokumentation.

Utbildning för pedagogerna i har skett under året. Personalmöten har hållits varje månad, tre timmar per gång.

Samverkan med vårdnadshavare

Genom förskoleappen erbjuds vårdnadshavarna att vara delaktiga i barnens undervisningstillfällen och ta del av information från pedagoger och rektor. Vi har haft samverkansmöte tillsammans med representanter av vårdnadshavare från varje avdelning. Ett möte under hösten och ett under våren.

Vårdnadshavare har erbjudits föräldramöte, utvecklingssamtal, uppföljningssamtal och avslutningssamtal med pedagog.

Utbildningen och styrdokument

Friluftets Förskolor följer de lagar och styrdokument som finns för förskolan, så som skollag, barnkonventionen och förskolans läroplan. I utbildningen erbjuds planerad och spontan undervisning. Friluftets Förskolor har egna framarbetade stöd och styrdokument som exempelvis "Övar-prövar-lär med naturpedagogiken", Gröna Tråden, Veda & Barke och ledorden "Tryggt, Roligt och Lärorikt på förskolan".

Genom kontinuerlig utvärdering under året kan vi säkerställa att utbildningen har erbjudit undervisning inom alla läroplanens målområden utifrån vår naturpedagogiks fokus. Här kommer exempel på hur undervisningen har utformats utifrån utbildningen i Friluftets Förskolor.

Vi har 7 fokusområden som vi arbetar systematiskt med under läsåret.

Dessa är: **Självständighet och identitet, Socialt samspel, motorisk förmåga, språk och kommunikation, matematik och naturvetenskap.**

Vi fokuserar på de olika rubrikerna olika månader på året. Tanken med detta är att skapa tydlighet och kunna fördjupa sig mer i det aktuella ämnet. Vi arbetar med alla rubriker i vår verksamhet dagligen enligt läroplanen men fokus ligger på vissa rubriker under årets gång. Vilket gör att vi kan diskutera och fördjupa oss både i pedagoggruppen men också att barnen kan fördjupa sig mera i alla aktiviteter.

Naturpedagogik

Utomhuspedagogik är ett förhållningssätt som syftar till lärande i växelspel mellan upplevelse och reflektion, grundat på upplevelser i autentiska situationer. Vi menar att självklart lär barn bäst om naturen i naturen. Att ge alla barn kunskaper om och känsla för, naturen är ett viktigt mål för oss. Genom att vistas utomhus i naturen vill vi ge och skapa lärsituationer utifrån naturens egna skafferier.

Friluftets Förskolors miljömål

Barnen är med och sorterar skräp och tar dessa till återvinningen.

Vi har i stor utsträckning använt naturmaterial i vårt skapande.

Tillsammans med barnen har vi pratat med barnen om vikten av att vara rädda om våra saker och vår miljö, exempelvis har vi lagat trasiga böcker och leksaker.

Veda och Barke

Veda och Barke är ett pedagogiskt verktyg i förskolans utbildning. **Veda & Barke** är med oss i skogen, på isen, i skidbacken och vid vattnet. Veda & Barke är med och inleder ofta någon saga, presenterar en sång, aktivitet eller tema.

Friluftets Förskolors aktiviteter och traditioner

Friluftets Förskolor har som mål att erbjuda vissa aktiviteter. På Dungen har skridskor och skidåkning erbjudits, håvning vid sjön, undervisning om allemansrätten och hitta vilse genomförts.

Traditioner på Dungen så som Veda och Barke loppet, midsommar och Förskolans dag har uppmärksammats samt en gemensam avslutning samt avtackning av kommande skolbarn. Vi uppmärksammar barnens **födelsedag** med sång, flagga och ett anslag på ytterdörren, barnen får också göra ett kollage med bilder på sig själv som sitter uppe under dagen.

Diskriminering och kränkande behandling

Barnen har haft stort inflytande och varit delaktiga i sin vardag på förskolan.

Under hösten arbetades aktiva åtgärder fram för att främja och förebygga diskriminering och kränkande behandling. För att säkerställa att vi skyddar barns integritet har alla anställda skrivit under "förskolebrevet". Förskolan arbetar med noll tolerans mot all form av diskriminering och kränkande behandling.

Jämställdhet

Under året har vi uppmuntrat barnen att leka med olika material och med olika barn. Skogen har vi besökt många gånger i veckan och skogen erbjuder ett okodat material.

Förutom dessa områden angivna i utbildningsplanen har arbete med barns delaktighet och inflytande genomgått utbildningen. Barnen har varit med i olika beslutsprocesser samt i hög grad varit delaktiga i det vardagliga arbetet på förskolan.

Grön Flagg

Global samverkan har varit temat för Grön Flagg under läsåret. Varje grupp har haft sin egen inriktning på ämnet global samverkan. Upptäckarna har arbetat med språket inom Grön Flagg. Utforskarna 1 har valt projektet vem bor här i naturen. Utforskarna 2 har arbetat med lika och olika som projekt. Äventyrarna har arbetat med vårt ekosystem som projekt. Alla avdelningar har arbetat med global samverkan men på sin egen nivå anpassat efter barngruppen och barnens intresse och nyfikenhet.

Frilifts Förskolor gemensamt mål

- Systematiska kvalitetsarbete
- Grön Flagg: Hållbarhet
- Veda och Barke

Vi pedagoger på Dungen har haft följande **utvecklingsmål**:

- Att utveckla meningsfulla pedagogiska aktiviteter på gården.

Upptäckarna Ht 2023- Vt 2024

Upptäckarna har varit 8-9. På Upptäckarnas avdelning arbetar Vida (förskollärare, 40h) som har avdelningsansvar, Raida (Barnskötare 35h).

Läroplanen för förskolan Lpfö 18

Vi har haft Läroplanen för förskolan, samt Friluftsförskolors övar, prövar, lära i naturen och den gröna tråden som grund i vår utbildning och undervisning.

Självständighet och identitet

Ett viktigt arbete under inskolningen och tiden därefter var att alla Upptäckare skulle få känna sig trygga i sig själv samt som en viktig del i gruppen. Vi startar dagen med en samling där vi uppmärksammar vilka som är här och inte här. Då använder vi oss av bilder på Upptäckarna. Vi visar respekt för varje individs olika behov så att varje barn blir sedda och får sin chans att känna "här är jag och jag är viktig". Vi har arbetat i mindre grupper, vilket ger barnen större möjlighet till att känna sig delaktiga i gruppen och arbetet. Under tiden har vi målat med olika material på gården och i naturen och barnen fick känslan att jag kan själv och det är min teckning.

Socialt samspel

Under läsåret har vi arbetat mycket i grupp och tränat på att vara tillsammans. Vi leker tillsammans och vi delar med oss av leksakerna. Vi har målat kompis tavla vid trädet i Hästparken. Vi övat på turtagning att dela med sig av material, att ta ansvar, lyssna på varandra och visa empati för alla i gruppen. Vida och Barke har varit delaktiga och hjälpsamma genom att visat hur vi kan visa empati till varandra. Att dansa bredvid varandra och ta hänsyn till andra kompiserna för att inte krocka var bra att öva tillsammans.

I läroplanen för förskolan (Lpfö 18, s 5) står det

"Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. " Tanken har varit att stärka gruppkänslan och visa hur vi leker tillsammans och visa hänsyn och respekt mot varandra"

Matematik

Under läsåret så har vi arbetat med former cirkel, kvadrat, rektangel och triangel. Varje dag räknade vi att hur många vi är idag och även hur många grisar eller spöke är i samlings påsen. Vi brukar att räkna sandkakorna som vi har byggt i sandlådan, hur många blev det när vi fyllde med sand eller hällde ut sanden (volym) på dem.

Upptäckarna har arbetat även med färger som röd, blå, grön och gul. Vi har varit uppmärksamma om olika färger som vi har sett i naturen. De tulpaner som blommade ut i vår närmiljö. Vi har tränat på olika begrepp i matematik liten, mellan, stor. Upptäckarna har sorterat leksaker vilken har betyder att vi delar saker på olika former och färger.

Motorisk förmåga

Vi har upptäckt och utforskat olika aktiviteter kopplade till klättra, balansera, hoppa och krypa. Vi startade alltid undervisningstillfällena med hjälp av Bildstöd och TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) vad aktiviteten handlade om.

Veda & Barke visade rörelsen först sedan utmanade vi att våga och pröva tillsammans att göra de olika motoriska övningarna. Under utflykten i närmiljön hittade vi platser som passade för vår aktiviteter att klättra, hoppa, krypa och balansera.

Språk och kommunikation

Genom att pedagogerna är uppmärksamma på barnens kroppsspråk och ansiktsuttryck, så kan pedagogerna sätta ord på barnens känslor, intressen och handlingar. Genom god kommunikation skapas en trygg relation mellan barnen och pedagogerna. Pedagogerna är närvarande och bra lyssnare i gruppen vilket gör att barnen får hjälp med att kunna använda rätt begrepp i olika situationer. Pedagogerna agerat lekkomentator för att hjälpa kommunikationen mellan barn och barn. Under våra samlingar har vi använt oss av olika samlingspåsar som barnen uppskattat mycket. Att prata tydlig och använda av oss materialet på samlingar hjälper till att barnen kan utveckla sin ordförråd under tiden. Vi har även arbetat med prepositioner med Upptäckarna, i våra dagliga rutiner och under våra utflykter. Exempel på detta är att vi sitter bredvid varandra, du kan hitta mig bakom trädet och nu är jag framför trädet.

Grön Flagg

Vårt Grön Flagg tema Globala samverkan kopplade vi till språk och temat, saga. Under läsåret har vi läst två sagor "Bockarna Bruse" och "Tre små grisar" tillsammans många gånger. Vi tittade på stora bilder av sagorna och sen berättade barnen för varandra med hjälp av olika material. Det var utmaningen att välja och hitta material i naturen och sätta ord på den som jag hittade till exempel pinne, löv, blomma, bron, bocken. Syftet var att utveckla barnens förståelse av sagan med ord och bilder även skapa kontakter mellan barnen och pedagoger.

Naturvetenskap och teknik

Vi har under läsåret följt naturens årstider. Under våra utflykter så har vi spanat i naturen tillsammans med Veda och Barke för att hitta vad som är specifikt för den årstiden. Under hösten hittade vi löven i stora hög med gula och orange färger. De föll ner på marken och vi samlade de igen och kastade upp, jo de faller ner igen, "de är många" sa barnen. På vintern var vit överallt även det är svårt att gå på snön!

Under våren letade vi efter vårtecken. Under tiden spanade vi en av våra närmiljö trädgård så vad händer med nya växter och blommor som är ute från jorden. Först var små blad, sen lite stora blad och knoppar. Tillslut blommade ut blommorna tulpaner med olika färger vit, gul, röd.

Kreativitet och fantasi

I förskolans läroplan Lpfö 18 beskrivs att hur viktig leken är för barnens utveckling. Genom leken föds fantasi, lust och nyfikenhet. Under läsåret har vi observerat barnens fria lekar för att planera våra undervisningar utifrån deras intresse, kreativitet och fantasi. Att vi tar hänsyn till barnens tankar och lyssnar på barnen i både fri leken och undervisningstillfällen så har vi gått framåt i de olika läroprocesserna. Genom barnens fantasi kunde vi genomföra aktiviteter i olika områden till exempel när vi byggde hus eller koja för små grisar eller bron för bockarna för att gå över floden.

Dokumentation

Vi har dokumenterat våra aktiviteter och undervisningstillfällen tillsammans med upptäckarna genom att ta bild tillsammans och kolla på de senare för att skriva på appen. Barnens reflektion på bilderna var viktig så att vad det har varit lärande och utvecklande i processen under tiden. Bilderna på väggen var alltid utvecklande att skapa dialogen med barnen om händelser och processen i aktiviteter.

Utforskare 1 HT-23 och VT-24

Utforskarna har varit mellan 10-11 barn. Pedagoger som arbetar på Utforskarna 1 är Malin (förskollärare, 37 h) och Susanna (barnskötare, 40 h)

Självständighet och Identitet

Barnen har fått berätta och visa bilder på sina hus och pratat om sina familjer. Vi har genom Veda och Barke startat projektet vem bor här och visat på att familjer kan se olika ut genom boken allt om familjer. Där har barnen själva fått berätta vem som bor i deras hus och hur många de är. På detta vis har barnen fått öva på att prata inför grupp och att lyssna på sina kompisar när de berättat. Vi har övat mycket på att barnen själva ska välja den aktivitet de vill göra och att stanna i den aktiviteten en stund genom att vi som pedagoger är där och är med utforskande i deras lek.

Socialt samspel

Vi har arbetat mycket med gruppdynamiken under höstterminen, vi lekte många gruppstärkande lekar där alla var med. Där vi turade om att ha olika roller och följa de regler som fanns i leken. Genom vårt sagoprojekt har vi också hittat på många lekar tillsammans med barnen som vi lekt både ute och inne. Barnen har fått träna på att leka, att det finns en början, en mitt och ett slut. Vi har tränat på turtagning i leken genom att ta olika roller. Vi har övat på att vara en i gruppen men även på att vara i centrum av gruppen. Att vara den som leder men även stanna i leken när någon annan leder.

Under vårterminen har vår målsättning varit att vi ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. (Lpfö 18. s.5)

Det har vi gjort genom att vi har arbetat med sagan om vanten på många olika sätt. Vi har visat och berättat sagan, barnen har fått berätta sagan, vi har jämfört de olika djuren i sagan vad de behöver för att må bra och vad som gör dem ledsna. I sagan om vanten får alla djuren plats i vanten och alla djur kan bo tillsammans det har vi fokuserat mycket på när vi har arbetat med sagan. I skogen och på våra utflykter har vi kopplat det till djuren som bor i vår närmiljö, tex sniglar, ekorre, hare och rådjur.

Motorisk förmåga

På våra utflykter har barnen fått utmana sin grovmotorik genom att vi har balanserat på olika underlag, vi har klättrat på berg och sprungit i kuperad terräng. Vi har åkt pulka och stjärtlapp och några barn provade på att åka skidor. På gården har vi haft olika balansbanor som barnen har varit med och byggt. Vår finmotorik övade vi mycket på genom olika typer av skapande men även i olika lekar där vi behöver använda vår finmotorik som när vi tar upp något litet i handen eller använder en pipett för att förflytta vatten.

Språk och kommunikation

Genom vårt sagoprojekt har vi fått in mycket högläsning, vi har läst delar ur den bok vi har arbetat med flera gånger under veckan vid olika tidpunkter. Vi har även haft högläsning innan maten för att alla barn ska kunna ta del av böckerna eftersom att halva gruppen har sovvila. Vi har inför många nya begrepp under terminen med hjälp av sagorna. Där barnen

själva har fått utforska begreppen genom att vi har tränat på att använda dem i leken. Vi har agerat lekkommentatorer under barnen lek där vi har satt ord på deras görande. Text jag ser att du fyller den. Ja nu är den full. Vad ska du göra nu? (om vi arbetar med text vatten)

Under våren har vår målsättning varit att förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att kommunicera med andra i olika sammanhang, (Lpfö 18, s 14)

Det här har vi gjort i alla vardagssituationer och konflikter som uppstår mellan barnen, vi har haft Veda och Barke samlingar där vi har visat för barnen när exempelvis en leksak är upptagen, nu har Barke bilen då får inte Veda ta den utan då måste hon fråga om hon kan få bilen av Barke och säger Barke nej kan hon fråga om hon kan få den efter honom. Eller om de kan leka tillsammans med bilen. Det här har gjort att barnen har fått verktyg till att kunna hantera konflikter själva eller med stöd och hjälp av en pedagog. Det har blivit tydligt hur vi kan fråga varandra istället för att bara ta eller skrika åt varandra. Nu kan vi höra hur barnen själva frågar varandra om de ska leka tillsammans eller om de kan få leksaken efter den som just nu leker med den. Både själva eller med stöd av en pedagog.

Matematik

Vi har arbetat med former så som cirkel, kvadrat och triangel. Våra "monsterbarn" har kommit med olika uppgifter till oss där vi har fått träna de olika formerna på ett lustfyllt sätt. Vi har även tränat mycket på olika lägesord så som framför, bakom, bredvid, på. Och sedan har vi utmanat barnen att använda dessa ord när de ska beskriva saker de ser. Vi har gjort aktiviteter där vi har hängt upp olika föremål så ska barnen berätta vad de ser. Text den lila hatten hänger på grenen. Eller den lila pennan ligger framför stenen. I sagan om bockarna Bruse fick vi bekanta oss med ord som liten, mellan och stor det gillade barnen att samtala om och vi jämförde många olika naturmaterial när vi var på utflykt och delade in dem i stor, mellan eller liten. Vi prövade också att undersöka begreppen fler eller färre. Det var svårt.

Naturvetenskap och teknik

Vi har undersökt hur djuren bor och vilka likheter och olikheter det finns mellan olika djur och människor. Barnen har varit väldigt intresserade av sniglar/snäckor och vi har blivit förundrade flera gånger att snäckor och sniglar verkar gilla att klättra i träd. Ibland är de så högt upp att vi inte kan nå dem. Vi letat efter fakta i böcker och på datorn om varför de gör så. Detta har vi kopplat till vårt Grön Flagg tema Global samverkan, där vi har tittat efter olikheter och likheter mellan olika djur och oss själva.

Inomhus har vi prövat att bygga olika banor till olika material för att se hur de åker. Vi har lekt med ris där vi har öst mellan olika kärl för att undersöka om de rinner igenom eller om det stannar i kärlet.

Vi har undersökt oobleck och förundrats över att det både kan vara fast och flytande på samma gång. Det smälter som glass så ett barn när det fick hålla oobleck i handen (blandning av potatismjöl och vatten)

Vi har använt pipetter för att flytta vatten mellan olika kärl och samtidigt förundrats över att vi gör en ny färg om man blandar olika färger så som att rött och blått blir lila

Kreativitet och fantasi

Vi har skapat i olika material så som lera, kartong, målat med pensel och färg, målat med svamp och färg. Målat på papper men även målat på snö och is. Vi har använt våra projekt när vi har skapat så att barnen har haft en tydlig uppgift med sitt skapande men sedan har processen varit barnens hur de vill göra.

Vi har lekt många olika lekar tillsammans som har handlat om våra projekt tex monsterbarn, då har barnen varit de som har skapat leken och vi har hjälpt dem att driva den vidare genom att vara närvarande och engagerade i deras lek.

Under våren har vi arbetat med vårt projekt sagan om vanten, där har barnen även fått måla de olika djuren. Vi har även undervisat i hur vi använder exempelvis penslar och vattenfärg, då vi märkte i början av terminen att det inte var en självklarhet för alla. Barnen har fått välja själva vilka djur från sagan som de vill måla och när de har valt ett djur så har vi titta på bilder av djuret för att se hur det ser ut. Vi har sett att musen har stora öron och en lång smal svan. Vi har även sett att räven har små öron men en stor och luddig svans. Under tiden som vi har målat så har vi och barnen samtalat med varandra om vad de målar, barnen har även frågat varandra vilket djur de gjort. Det som vi har märkt av detta är att samtalen även fortsätter när vi har slutat att exempelvis måla, barnen kan under lunchen fortsätta sitt samtal om djuren från sagan om hur de ser ut eller vad de gillar.

Utforskare 2 HT-23 och VT-24

Vi har varit 11 Utforskare på hösten och 12 på våren. På Utforskarna arbetar Åsa (Förskollärare 40 h) och Aroosa (Barnskötare 35 h).

Självständighet och identitet

Vi har haft samling i helgrupp först ute på gården, den kallare årstiden har vi gått in efter samlingen, ätit frukt, värmt oss och eventuellt gjort toabesök.

Ett barn har fått dela ut frukt till de andra barnen som fått vänta in barnet som delar ut i tur och ordning.

"Vilken frukt vill du ha?" Sedan har vi pedagoger bestämt vilka som ska gå i gå-par till utflykten.

Socialt samspel

Vi har använt **Veda och Barke** som pedagogiskt hjälpmedel när vi pratat om känslor. Vi har visat bilder på Barke (glad) och berättat att så här glad blev han när barnen på hans förskola hälsade på honom på morgonen!

Bilden Veda (arg) var så här arg när kompiserna bestämde över henne i allt de skulle göra.

Vi har pratat med barnen om att man ska fråga sin kompis: - Ska vi leka?"- Vill du rita?

Vi har haft olika aktivitetsstationer där barnen har valt aktiviteten efter intresse. På så sätt får barnen lära känna de andra barnen också inte bara sin kompis, ex. magneter, dockor/ matsaker banor för småbilar eller kulor Blir det för många barn har vi tagit fram playdoh deg eller pyssel av olika slag.

Ett exempel på **barns inflytande** är när barnen vill leka affär, frisör eller doktor med allt material som vi behöver ta fram. Då har vi haft en pedagog som är med och stöttar med dialogen i mataffär, hos frisören eller på sjukhuset i väntrummet.

Matematik

Vi har fokuserat på olika mönster, barnen har varit intresserade av att göra egna mönster med hjälp av mellanmål, eller naturmaterial. Då har de lagt en rad av frukt eller annat material och berättat att de gjort mönster. -"Mönster!"

Vi har tittat på våra kläder. Och hittat mönster på strumpor och tröjor, "- Är det här mönster?" Ja, det är blommor, dinosaurier osv. Eller när de är osäkra " - Är det här en bild?". -Ja det måste vara flera likadana för att vara mönster!

Vi har tittat på geometriska former. Barnen ser cirklar och rektanglar vid t.ex. varje måltid:

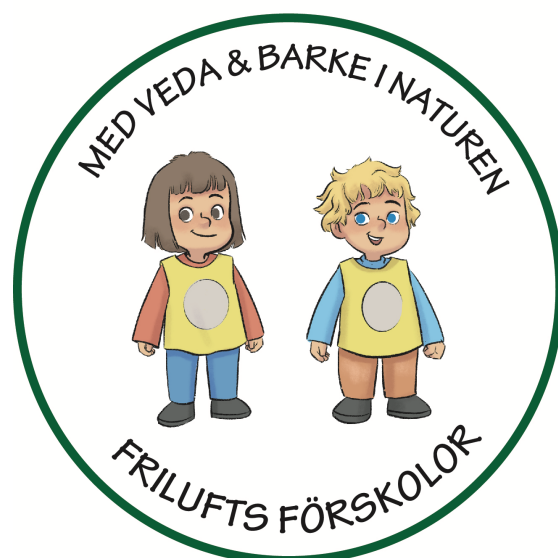
"- Titta cirkel!" (visar på glaset) eller "- en rektangel" (pekar på knäckebrödet). Vi har en bild på fyra geometriska formerna i olika färger på väggen. Vi tittar på bilden och lär oss den orangea cirkeln, den blåa rektangeln, den rosa triangeln och den gröna kvadraten.

Vi har jämfört olika pinnar och tränat begrepp som kortast, längst, rakast, störst, minst, en mindre, en krokigare, längre

Vi har haft en matematik-kalender innan jul som tagit upp mycket av det vi pratat om.

Motoriks förmåga

Vi har haft olika balansbanor ute på gården, provat på repbana vid utflykt. När det är snö har vi åkt pulka och madrass i backarna. Några barn har provat skidor. Vi har gått på utflykter där vi tränat oss på att klättra, i backe, på murar, stenar och i träd. Barnen får träna de vardagliga situationer som av-/påklädning, toalettbesök.

Språk och kommunikation

Vi har sjungit sånger, tränat rim och ramsor på samlingar. Vi har också använt oss av känslbilder på Veda och Bark, tre max fyra åt gången. Då har vi frågat barnen ”- Vilken känsla tror du Veda har här? Efter det har vi tagit fram barnens namnskyltar och frågat barnen. De har pekats på en bild Veda (glad) och då har vi satt upp namnet bredvid bilden. Sina namn har de tränat på att känna igen.

Vi har pratat om att man kan säga ”stopp min kropp” på olika sätt. Det gäller att lyssna noga och sedan backa om någon säger eller visar stopp. De yngsta barnen på förskolan som är populära säger inte stopp utan visar med kroppen att de inte vill.

Vi har lånat böcker från biblioteket som vi använder på läsvila. Under våren började vi dela in oss i två läs-vilor ett par några dagar i veckan för att läsa med barnen i mindre grupper utan att de störde varandra.

Grön Flagg

Vi har under hösten och våren haft barnens hemspråk som vårt mål. Vi har lärt oss enkla ord på barnens olika hemspråk och använt oss av bilder på deras olika flaggor. Barnen har varit intresserade av sina flaggor, målat, ritat, byggt flaggor i plusplus. Under våren har vi sjungit Broder Jakob på flera av språken.

Naturvetenskap och Teknik

I början av höstterminen hittade vi så mycket och så god frukt på vägen till våra utflyktsplatser så vi lärde oss om pollinering och vilken nytta insekterna gjorde. Vi provsmakade på frukter och bär när vi gick på utflykter. Det fanns ovanligt mycket av päron, äpplen och de var mycket goda.

Vi hade bilder på hur bin, humlor och getingar såg ut och vad som skilde dem från varandra. Att det inte bara var läskigt med getingar som ofta var runt våra matbord, den var lite nyttig för att de hjälpte till med pollineringen.

Vi lärde oss att humlor och bin pollinerar blommor, d.v.s dricker nektar och äter pollen som de sprider bland fruktblommorna. Det gör så vi får både bättre och godare skördar av frukt och bär.

Vi har tittat lite på olika naturfenomen som regn eller skuggan. Vi har lärt oss att vi hittar snäckor och daggmaskar när det är blött ute och har regnat. Sedan har vi frågat oss varför det frost på gräset, bara på vissa platser? Det var för att det var skugga på vissa partier i naturen men sol på andra. Varför rör sig molnen jättefort på himlen? Fast det är helt vindstilla där vi står? Det är vinden!

Under våren har vi tittat på vårtecken när vi gått på utflykt och lärt oss några åt gången. Vi har haft bilder på olika vårtecken och sett olika blommor, vårfåglar, första fjärilen och första humlan. Vi har hittat djurspår, lärt oss se skillnad på spillning efter hare och rådjur. Vi samlade in harpluttar som vi planterade på förskolan, utan att de grodde. Barnen att hitta harpluttar.

Utifrån barnens intresse pratar vi om daggmaskarna hur de lever och bor.

Vi har odlat popkorn i egna mjölkförpackningar och följt hur de växt upp tills det blivit dags att ta hem dem.

Vi har utforskat lutande planet, med hjälp av olika bilbanor och kulbanor som vi byggt i olika material.

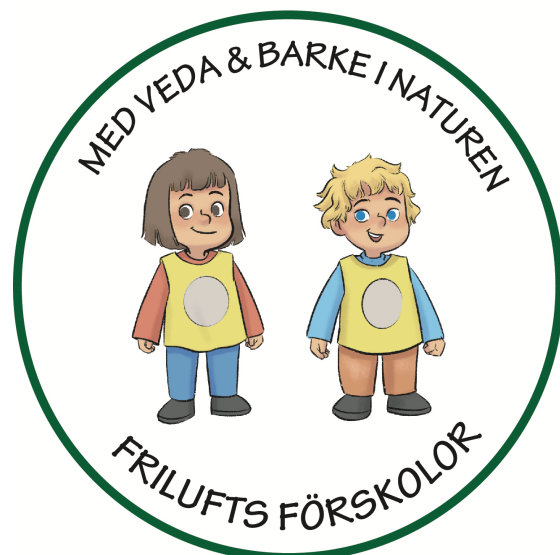
Kreativitet och Fantasi

Vi har pysslat, målat, och degat med naturmaterial och andra olika material som playdoh lera. Då blir det små olika familjer eller berättelser med hjälp små figurer och annat material vi tillfört.

Barnen är som mest mest fantasifulla när de leker rollekar och använder materialet på ett oväntat sätt. Vi har haft hinderbana för käpphästar. Vi ställde ut den på ängen en vacker dag när gräset var varmt och mjukt. Då kom barnen på många olika sätt att ta sig över hindren. Istället för att hoppa över ålade de under hindren på mage, på rygg, med huvudet först och sedan med fötterna först.

Äventyrarna HT-23 och VT-24

Vi har varit 20-22 barn på Äventyrare. På Äventyrarna arbetar Bengt (Biolog, 37h), Farah (Barnskötare 35h), Annelie (resurs 40 h), Yann (förskollärare 15 h, rektor 15 h, studier 5 h).

Kreativitet och fantasi

Vi har erbjudit barnen möjligheter att uttrycka sin kreativitet på många sätt under läsåret. Dagligen har de haft tillgång till material för att teckna och färglägga efter egen förmåga. På avdelningen finns alltid Lego, Plus-plus, magneter och annat nära till hands som stimulerar till byggande av egna konstruktioner. Barnen har provat på vår "ritskola" då de fått testa olika sätt att rita och färglägga. I samband med påsken fick de göra påskkycklingar med återanvända material som toarullar och äggkartonger. På våra utflykter har barnen haft möjlighet att skapa fina kreaturer med hjälp av naturföremål och då vi tagit bilder av dem har vi kunnat spara dem i digital form.

Genom läsprogrammet Musse o Helium så har barnen fått möjlighet att skapa egna böcker genom att rita situationer från bokens kapitel. Vi har också arbetat med vatten genom bokens tema där barnen kreativa förmåga utmanades genom olika vatten experiment.

Självständighet och identitet, Socialt samspel

I den fria leken har Äventyrarna haft möjlighet att träna sina sociala färdigheter och lösa konflikter på egen hand eller med pedagogernas stöd. Genom aktiviteter som bussresor till ishallen och groddiket samt att delta i eldskola, täljskola och fiske har barnen fått utveckla sin självständighet och identitet. För att främja respekt, hänsyn och turtagning har pedagogerna lett styrda lekar som "Alla fåglar byter bon", "Kom alla mina kycklingar" och "Under hökens vingar". Under "Rocka sockorna-dagen" uppmärksammade vi alla våra likheter och olikheter.

Motorisk förmåga

Våra Äventyrare har haft gott om tillfällen att träna sina motoriska färdigheter i olika situationer. På våra utflykter till skogen har de fått chansen att balansera, klättra och utmana sig själva. Vi har haft rörelsepass där barnen till musik kunnat röra sig för att ytterligare utveckla sina grovmotoriska förmågor. Täljskolan har gett dem möjlighet att träna sina finmotoriska färdigheter. Under vintern, som var lång och gav goda möjligheter till utomhusaktivitet, har Äventyrarna fått prova på att åka pulka, skidor och skridskor för att fortsätta utveckla sin motorik. När vi erbjöd skridskoskola i Grimstahallen kunde vi se hur alla barnen gjorde fantastiska framsteg i förmågan att åka skridskor oavsett om de började från noll eller hade tidigare erfarenhet.

Språk och kommunikation

Vi upprepade det populära projektet från förra läsåret där vi efter lottning lät varje barn låna hem Veda eller Barke över en helg. Förutom att barnen då de kom tillbaka fick träna på att berätta inför de andra barnen vad de gjort under helgen gav det också kunskap om

hur digitala bilder (vårdnadshavarna skickade) kan användas i en presentation. Barnen fick också med sig en matematisk uppgift som de skulle berätta svaret på. Äventyrarna har fortsatt att arbeta med TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) då de bl.a. med utgångspunkt från UR:s sånger tränat på de ord som ingår där. På utflykterna har vi gjort övningar då dessa och andra användbara ord ingått. På förskolan har vi satt upp bilder på ställen som visat på ord och tecken som kan vara användbara just där t.ex. dörr och Lego. Genom en test kunde vi se att en grupp barn efter drygt två månader hade ökat sin förmåga att känna igen och göra olika TAKK-tecken.

Vi har pratat om att det finns många olika språk i världen och uppmärksammat att flera av Äventyrarna har föräldrar som kommer från andra länder. Barnen fick i uppdrag att ta reda på vad fraserna *Hej* och *Hej då* heter på dessa språk. Vi skrev ned dem och satte upp lapparna på väggen tillsammans med motsvarande flagga.

Efter lunch har vi normalt en läsvila då en pedagog läser högt ur en bok. Svåra ord eller uttryck som barnen inte känner till har förklarats på deras nivå. Ibland är det kortare berättelser och ibland kapitelböcker då det blir en spännande fortsättning efter varje tillfälle. Ett speciellt projekt genomfördes med en kapitelbok om Musse och Helium. Barnen fick då se boksidorna via en projektor på väggen och efteråt återskapa en händelse i det aktuella kapitlet, genom att skapa en teckning. Bilderna visades för alla genom att sättas upp på väggen och sedan tas hem som en egen bok.

Matematik

Våra dagliga rutiner och aktiviteter innehåller ofta moment då pedagogerna i dialog med barnen får tillfälle att träna på matematiska begrepp inom geometri och räkning. Vi frågar oss till exempel vilken form har det där fönstret eller hur många barn sitter vid matbordet. I det nämnda projektet "Veda och Barkes hembesök" fick barnen med sig olika matematiska uppgifter hem som de skulle hitta svaret på och sedan berätta för de andra. Till exempel hur många trappsteg det var i två olika trappor hemma och hur många steg det blev tillsammans.

Under adventstiden lottade vi varje dag fram ett barn som fick hämta en uppgift från vår matte-kalender på väggen. Den innehöll olika uppgifter relaterade till räkning och geometri som barnet eller vi tillsammans i gruppen försökte lösa.

Naturvetenskap och teknik

Äventyrarna har arbetat med olika tekniska lösningar i den dagliga leken och på våra utflykter utmanar de ofta sig själva genom att bygga kojor i skogen. På förskolan har det varit en ständigt populär aktivitet att bygga med plus-plus där det ofta med fantasins hjälp skapats tekniskt avancerade konstruktioner. I början på höstterminen prövade vi att fiska med metspö från klipporna i Riddersvik. Ett barn som hade erfarenhet av att använda kastspö fick visa hur ett sådant fungerar. Tyvärr blev det inget napp men barnen uppskattade ändå den lärorika aktiviteten, Barnen har på en utflykt tillsammans med en pedagog fått lära sig handgreppen och vad som behövs för att göra upp eld. Under våren hade vi tälj-skola då barnen fick tälja på barkbitar med en riktig kniv. Det handlade inte bara om tekniken hur man sitter och för kniven utan också att man måste kunna och tillämpa flera regler för att det inte ska hända en olycka.

I maj genomförde vi två halvgrupps utflykter då vi åkte buss till groddiket i Skälby. Barnen fick där iklädda flytväst prova att håva efter småkryp. Och visst fanns det liv där, mest av allt grodyngel! En del hade ännu inte kläckts från sina äggsamlingar medan andra låg i stora klungor i vattenytan. Vi kunde titta närmare på dem i burkar där vi tömde håvarna. Vi fick också upp mygglarver, vattengråsuggor och husmaskar. Ett spännande fynd var

också en vattensalamander som barnen med blöta händer fick pröva att hålla i. Vi lånade med oss några okläckta grodägg till akvariet på Dungen och kunde sedan studera och dokumentera den snabba utvecklingen dag för dag när ynglet växte och utvecklades till en landlevande liten minigroda i början på juni. Barnen fick då pröva på att hålla en sådan i handen och sedan var det dags för en pedagog att åka tillbaka till diket och släppa tillbaka grodorna, något som dokumenterades och sedan visades upp för barnen. När vi gått på utflykt under vårterminen har vi varit uppmärksamma på de vårtecken som dykt upp efter hand. Längs vägen till och från skogen har vi tittat på växter och djur och barnen har lärt sig namnen på flera av dem så som blåstjärna, syren och ringduva. Förutom detta kan de nu skilja på många olika sorters träd som gran, tall, lärk, ek, björk och tuja.

Vid våra morgonsamlingar har vi ofta pratat om dagens temperatur. Vi har tittat på vår analoga låtsas termometer som kan ställas in på valfri temperatur och barnen har fått gissa på vad det är för temperatur just den dagen, något som de efter hand blivit mycket skickliga på oavsett vilken årstid det varit. De har också lärt sig vad det är för speciellt med vattenrelaterade temperaturer som 0 och 100 grader, men också att 20 är vår inomhustemperatur och 37 kroppens temperatur.

För att lära sig om olika material och hållbar utveckling genomförde vi under våren en traditionsenligt skräpplockardag. På väg till vår utflyktsplats fick barnen plocka allt slängt skräp som de hittade längs vägen. Det blev en hel del i våra påsar som vi fick gå genom när vi kom fram. Vi såg att det slängda skräpet bestod av en massa olika material som metall, papper, kartong, trä etc. Vi lärde oss att det bästa för miljön är att sortera upp sitt skräp i olika materialslag i återvinningsrummet. På så sätt kan det tas som hand och användas igen. Vi genomförde också ett långtidsexperiment då vi grävde ner en plank med olika slags skräp för att se hur det påverkas om det får ligga ute i naturen.

Grön flagg

Vår inriktning inom Grön Flagg detta läsår har varit "Global samverkan" där vi haft fokus på de ekosystemtjänster som vi får av naturen och då speciellt den som insekterna hjälper oss med genom att pollinera de växter som vi använder för vår mat. Vi såg på hur fattig fredags-tacosen skulle blivit om vi inte haft insekterna till hjälp att producera den mat som ingår. Vi har sett hur bin och humlor samlar nektar och pollen för att göra honung som de behöver till sina larver och att de i den processen pollinerar blommorna. Resultatet blir en befruktning som leder till att det bildas en frukt som t.ex. ett äpple eller nypon där kärnor finns som kan planteras och ge en ny generation växter. Äventyrarna har också gjort detta genom att samla kärnor bl.a. från de tomater som vi odlade förra säsongen. I våra pallkragar har vi också tittat på resultatet av frön vi sått från köpta fröpåsar men även av planterade kastanjekärnor och ekollon som barnen hitta på våra utflykter. Barnen fick också pröva på att smaka färsk honung från en bikupa. På dessa sätt har barnen fått en uppfattning om kretsloppen i naturen och vilken stor nytta vi har av dessa insekter på olika sätt.